

Scenariusz lekcji

Temat: Czym różni się atom od cząsteczki?

Teresa Bagińska, Gimnazjum w Nowym Mieście Lub.

Przedmiot – chemia

Klasa – pierwsza

Czas trwania – 45 minut

Dział programowy: Wewnętrzna budowa materii.

Temat lekcji: Czym różni się atom od cząsteczki?

Cele ogólne – uczeń:

- opisuje, czym różni się atom od cząsteczki,
- interpretuje zapisy H_2 , $2H$, $2H_2$ ...

Cele operacyjne:

uczeń:

- zapisuje wzory prostych cząsteczek (A),
- odczytuje zapisy np. H_2 , $2H$, $2H_2$ (A),
- podaje zapis chemiczny na podstawie zapisu słownego (A),
- wykorzystuje modele cząsteczek pierwiastków do podawania zapisów chemicznych i słownych (B),
- rysuje modele cząsteczek pierwiastków (B),
- wyjaśnia znaczenie współczynnika i indeksu stechiometrycznego (B),

Postawy:

Uczeń:

- aktywnie uczestniczy w zajęciach,
- wytrwale dąży do celu,
- jest odpowiedzialny za własną pracę.

Metody nauczania: podająca - pogadanka, poszukująca – dyskusja dydaktyczna (burza mózgów), praktyczna – ćwiczenia przedmiotowe

Formy nauczania: praca zbiorowa, klasowo – lekcyjna,

Środki dydaktyczne: tablica interaktywna, podręcznik „Chemia” wyd. Nowa Era, Internet

Zasady nauczania: pogładowości, przystępności, systematyczności, wiązania teorii z praktyką, trwałości wiedzy, świadomego i aktywnego udziału uczniów w procesie uczenia się

Przebieg lekcji

1) Czynności przygotowawcze.

- czynności porządkowe,
- sprawdzenie pracy domowej,
- przypomnienie wiadomości – symbole i nazwy pierwiastków, pojęcia: atom, cząsteczka,
- stworzenie sytuacji problemowej – rysunek modelowy: 2 atomy wodoru i 1 cząsteczka dwuatomowa wodoru – jak zapisać chemicznie?

Na tablicy interaktywnej znajduje się karta zawierająca dostęp do płyty dołączonej do podręcznika „Chemia 1” wyd. Nowa Era – Cząsteczki pierwiastka 1 (temat 2/15) – zawiera modele cząsteczek pierwiastków.

Chemia Nowej Ery 1

Cząsteczki pierwiastków

Pojedyncze atomy występują bardzo rzadko. Najczęściej atomy łączą się ze sobą, tworząc cząsteczki. Gazy, jak wodór, tlen, azot czy chlor, tworzą dwuatomowe cząsteczki i dlatego oznaczamy je wzorami H_2 , O_2 , N_2 , Cl_2 .

Najedź myszką na wzory cząsteczek znajdujące się poniżej, aby obejrzyć ich modele.

Cząsteczki pierwiastków powstają w wyniku połączenia się atomów tego samego rodzaju.

Połącz w pary poniższe pojęcia chemiczne i objaśniające je zdania. Po najeździe myszką na dane pojęcie zobaczysz jego graficzne odwzorowanie.

Atom	Są nim srebro, miedź, tlen, tlenek.
Cząsteczka	Najmniejsza część pierwiastka zachowująca jego właściwości.
Pierwiastek	Zbudowany jest z atomów pierwiastków.
Związek chemiczny	Unitat atomów połączonych wiązaniami chemicznymi.

start.exe

2) Czynności podstawowe.

- zdefiniowanie pojęć indeks i współczynnik stechiometryczny – nauczyciel wskazuje te pojęcia w zapisach $2H$ i H_2 , uczniowie próbują definiować – odczytanie i zapisanie definicji (*skorzystanie z tablicy interaktywnej, na której znajdują się linki do stron internetowych zawierających definicje*)

http://pl.wikipedia.org/wiki/Wsp%C3%B3lczynnik_stechiometryczny#Dok.C5.82adna_definicja

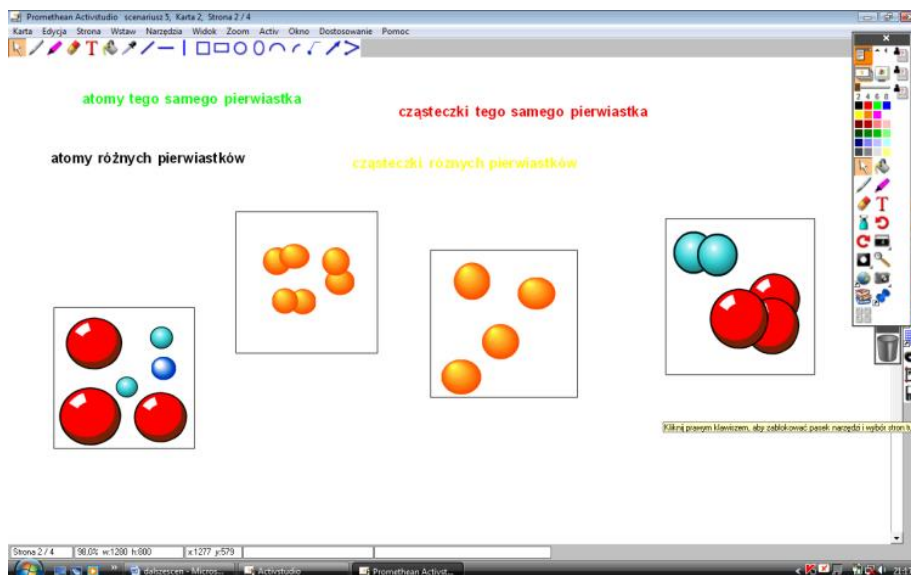
http://pl.wikipedia.org/wiki/Indeks_stechiometryczny

3) Czynności końcowe.

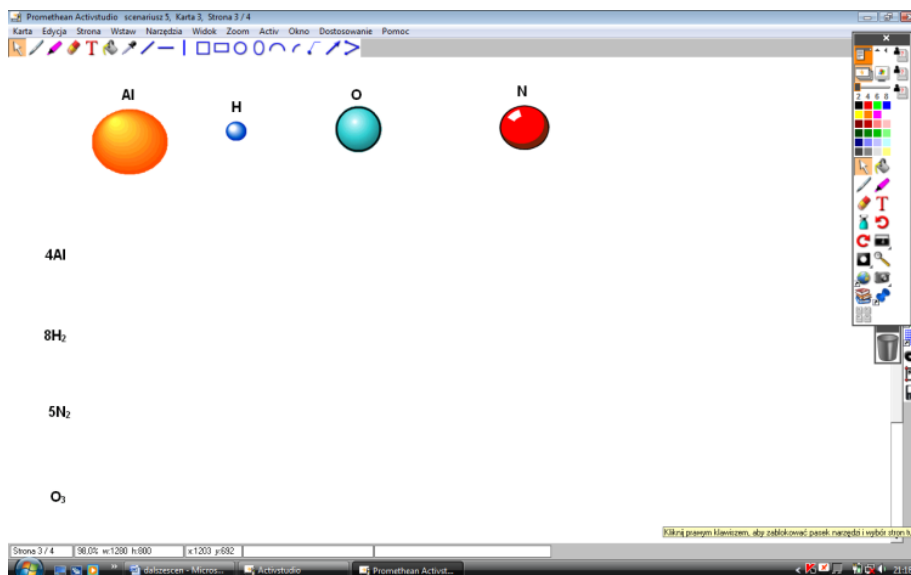
- ćwiczenia w podawaniu zapisów chemicznych, interpretacji słownej i rysowaniu modeli atomów i cząsteczek

Na tablicy interaktywnej znajdują się ćwiczenia skonstruowane samodzielnie przez nauczyciela (korzystanie z biblioteki zasobów – modelowanie, stosowanie magicznego pióra)

1) do rysunków modelowych dopasuj pojęcia: atomy różnych pierwiastków, cząsteczki tego samego pierwiastka, atomy tego samego pierwiastka, atomy i cząsteczki różnych pierwiastków, cząsteczki różnych pierwiastków

2) przedstaw za pomocą modeli: $4Al$, $8H_2$, $5N_2$, O_3

3) Uzupełnij tabelę – model, zapis chemiczny, interpretacja słowna.

model	zapis chemiczny	interpretacja słowna
		1 cząsteczka trzyatomowa tlenu
	S_6	
	$3P_4$	

4) Praca domowa

a) podstawowa

$3O$, $3O_2$, $2O_3$, N , $2N$, N_2 , $4N_2$, $8S$, S_8

Poszczególne zapisy chemiczne podziel na zbiory atomów i cząsteczek. Następnie podaj zapisy słowne i narysuj modele.

b) ponadpodstawowa

Z plasteliny lub innych materiałów zbuduj modele O_2 , O_3 .

5) Samoocena lekcji:

a) sukcesy

b) niezbędne usprawnienia

6) Literatura.

- adresy stron internetowych pochodzą z - pl.wikipedia.org- zostały pobrane 15.06.2009

http://pl.wikipedia.org/wiki/Wsp%C3%B3lczynnik_stechiometryczny#Dok.C5.82adna_definicja

http://pl.wikipedia.org/wiki/Indeks_stechiometryczny

- K.M. Pazdro „Ćwiczenia. Rozdziały 1 i 2. Zestaw rozszerzony”, Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro, Warszawa, 2000

- A. Rygielska „Chemia – zeszyt ucznia 7/1”, Errata, Toruń, 1997

- podręcznik J. Kulawik, T. Kulawik, M. Litwin „Chemia”, Nowa Era, Warszawa 2009

- T. Kulawik, M. Litwin „Poradnik metodyczny – chemia dla gimnazjum część 1”, Nowa Era, Warszawa, 1999

- A. Rubaszkiwicz „Tablice i objaśnienia podstawowych terminów chemicznych – chemia dla gimnazjalistów”, Oficyna Edukacyjna Krzysztof Pazdro, Warszawa, 2000

Załącznik do lekcji nr 5 – karta pracy dla ucznia

Zadanie 1

Przedstaw za pomocą modeli następujące zapisy słowne:

Zapis słowny	Model
Atomy różnych pierwiastków	
Cząsteczki tego samego pierwiastka	
Atomy tego samego pierwiastka	
Atomy i cząsteczki różnych pierwiastków	
Cząsteczki różnych pierwiastków	

Zadanie 2

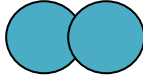
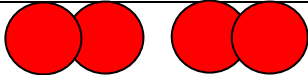
Przedstaw za pomocą modeli następujące zapisy chemiczne:

Zapis chemiczny	Model
4Al	
8H ₂	
5N ₂	
O ₃	

Zadanie 3

Uzupełnij tabelę:

Model	Zapis chemiczny	Interpretacja słowna
		
		1 cząsteczka trzyatomowa tlenu
	S_8	
		
	$3P_4$	